

Psykonet (www.psykonet.fi) toimii psykologian alan valtakunnallisena koulutusverkostona. Verkoston tavoitteena on luoda valtakunnallisesti yhteneväisiä ja laadukkaita toimintaedellytyksiä psykologian alan koulutukselle ja edistää laadukasta psykologian alan tutkimusta. Esitämme seuraavat huomautukset hallituksen esitykseen sosiaali- ja terveydenhuollon (sote) uudistuksen toteuttamiseksi:

1. Psykologian alan koulutuskorvaukset lainsäädännössä

OKM ja yliopistot ovat tahoillaan linjanneet, että psykologia on yksi koulutusaloista, joissa lisätään sisäänottomääriä vastaamaan tarpeisiin kentällä. Psykologin koulutus on laaja terveydenhuoltoalan laillistusta vaativa ammattitutkinto, joka edellyttää mm. laajamittaista ja ohjattua kliinistä harjoittelua. Psykologien erikoistumiskoulutus puolestaan vastaa moniin erityistarpeisiin, esimerkiksi kohdennetusti lasten ja nuorten mielenterveyteen. Tällä hetkellä psykologien yliopistokoulutuksessa ei makseta koulutuskorvauksia peruskoulutukseen sisältyvän käytännön harjoittelun tai erikoistumiskoulutuksen osalta. Harjoittelun kustannukset ovat jääneet koulutettaville, oppilaitoksille ja työnantajille, mikä on vaikeuttanut harjoitteluun hakeutumista. Erikoispsykologin pätevyyteen johtavan koulutuksen kulut jäävät suurelta osin koulutettavalle ja oppilaitoksille. Yhden ammattikunnan jättäminen pois koulutuskorvausten piiristä on myös tasa-arvokysymys. **Valtion koulutuskorvausten tulee koskea myös psykologikoulutusta.**

Sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden halu ja kyky osallistua työntekijöidensä täydennyskoulutukseen on ollut vaihtelevaa. **Palvelujärjestelmä tulee velvoittaa osallistumaan koulustoimintaan tarjoamalla harjoittelumahdollisuuksia organisaatioissaan, ja sote-alueiden tulee olla mukana koulutettaessa psykologeja ja erikoispsykologeja. Tämä tulee olla kirjattuna esitykseen.**

Sosiaalihuoltolain 60 a §:ään tulisi siten kirjata (lisäys punaisella): *”Sosiaalityön ja psykologian erikoistumiskoulutusta järjestävälle yliopistolle voidaan korvata valtion varoista koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia.”*

2. Psykologien ammattikunnan asema hallituksen esityksessä

Psykologien asema esityksessä jää kapea-alaiseksi. Psykologit on mainittu vain koulujen oppilashuollon järjestämistä koskevien muutosten kohdalla, mutta ei itse palvelujen järjestämiseen liittyvissä asioissa tai koulutuskorvauksiin liittyvässä osioissa. Psykologit tulee huomioida ja näin ollen mainita kaikilla eri toiminnan osa-alueilla, missä heillä sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä ennaltaehkäisevässä työssä on tärkeä rooli. Sen sijaan että psykologit mainitaan vain yhden palvelun toteuttajana, **heidän asemansa tulee huomioida osana kunnan ja maakunnan ennaltaehkäiseviä palveluja sekä osana mielenterveyspalveluja ja erikoissairaanhoidtoa.** Psykologien tuottamien ja heiltä hankittavien palvelujen sekä tehtäväkuvien määrittäminen palvelukentässä tulee mahdollistua asiakaslähtöisesti ja tarveharkintaisesti palvelupolun ja järjestelmän kaikilla tasoilla.

3. Koulupsykologipalvelujen toteuttaminen ja rahoitus sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa

Koulupsykologien osalta suunnitelmassa on määritelty hallintokunnaksi sote-maakunta. Suunniteltu hallinnollinen siirto ei saisi vaarantaa koulun tärkeää tehtävää ennaltaehkäisevässä yhteisöllisessä mielenterveyden edistämisessä ja matalan kynnyksen mielenterveyspalvelujen tuottamisessa. Ennaltaehkäisevä terveydenhuolto ja terveyden edistäminen jäävät kuntien tehtäviksi, joten on syytä huolellisesti punnita, millä tavoin koulupsykologien sijoittaminen maakuntien sote-hallintoon vaikuttaa tähän kuntien tehtävään. Koulupsykologien tulee myös tulevaisuudessa sijoittua tiiviisti koulujen yhteyteen ja yhteistyöhön sivistystoimen kanssa ja toiminnan rahoitus turvata. **Muutoksia suunniteltaessa tulee huolella arvioida, minkä hallinnon alaisuudessa (sivistystoimi vai sote) ennaltaehkäisevä ja laaja-alainen lasten ja nuorten psyykkistä hyvinvointia ja oppimista tukeva psykologinen työ parhaiten toteutuu tulevaisuudessa.**